

доступі до звітних функцій. Важливо збалансувати задоволення потреб обох сторін і аутсорсинг бухгалтерських послуг сприяє цьому [3].

Отже, актуальність цифровізації бухгалтерського обліку особливо виражена в умовах сучасних криз, де вона виступає ключовим фактором для адаптації компаній. Цифровізація сприяє підвищенню ефективності, точності та швидкості облікових процесів, що є важливим для економічної стабільності підприємств, як в Україні, так і на міжнародному рівні. Використання технологій, зокрема хмарних облікових систем, аутсорсингу, штучного інтелекту, «Big Data», автоматизація за допомогою інструментів «Microsoft Office 365» тощо, сприяє оптимізації робочих процесів, забезпечуючи реальний час управління фінансами та поліпшення фінансового прогнозування. Це, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність та загальну продуктивність компаній. Крім того, цифровізація має велике значення у підготовці майбутніх фахівців, де інструменти, такі як додаток «Літачок», сприяють практичному застосуванню знань у галузі.

Список використаних джерел: 1. Potryvaieva, N., Palieiev, A. Accounting outsourcing as a modern effective tool of enterprise management. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*. 2023. №27(3). P.18-30. URL: <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/3.2023.18> (дата звернення 10.11.2023). 2. Потриваєва Н. В., Недбайло І. І., Нестерчук І. В. Цифровий облік в аграрній сфері. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку*: тези доповідей VII Міжнар. наук.-практ. конф. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка»/ 2021. С. 142-143. URL: <http://surl.li/njzbx> (дата звернення 12.11.2023). 3. Петрук О. М., Грабчук І. Л. Організація обліку ІТ-компаній: вплив цифровізації. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9299> DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.17 (дата звернення 11.11.2023).

УДК 657.1

Сук П. Л., д-р екон. наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування
України “Ніжинський агротехнічний інститут”, м. Ніжин, Україна

ОБЧИСЛЕННЯ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА ОБЕРНЕНИМ МЕТОДОМ НА ОСНОВІ ЧИСТОГО ДОХОДУ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ

Ключові слова: амортизація, облік, чистий дохід, бухгалтерський облік, фінансова звітність, методи амортизації необоротних активів.

Одним із факторів виробництва є необоротні активи. Фактори виробництва (виробничі ресурси, чинники виробництва) – ресурси, необхідні для виробництва товарів або послуг. Класичними факторами виробництва є праця (цілеспрямована діяльність людей), земля (природні ресурси), капітал (засоби виробництва) [1].

Необоротні активи у процесі виробництва частинами переносять свою вартість на виготовлену продукцію за допомогою амортизації. Її розраховують за різними методами. Можна застосовувати обернений метод амортизації необоротних активів на основі чистого доходу від реалізації.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – дохід, що визначається шляхом вирахування з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у тому числі платежів від оренди об’єктів інвестиційної нерухомості) наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів [2; 3].

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) обліковують за дебетом рахунку 70 “Доходи від реалізації” по субрахунках: 701 “Дохід від реалізації готової продукції”, 702 “Дохід від реалізації товарів”, 703 “Дохід від реалізації робіт і послуг” і кредитом рахунку 79 “Фінансові результати” субрахунку 791 “Результат операційної діяльності” [4; 5].

По видах чистого доходу від реалізації, а також по субрахунках до рахунку 70 можна застосовувати такі обернені методи амортизації необоротних активів на основі чистого

доходу від реалізації, а саме: 1) на основі чистого доходу від реалізації готової продукції; 2) на основі чистого доходу від реалізації товарів; 3) на основі чистого доходу від реалізації робіт і послуг та ін.

Щоб визначити чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), потрібно від доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) відняти суми:

– податків і зборів, зокрема, податку на додану вартість, акцизного податку і ін.;

– інших зборів або податків з обороту, зокрема, належних до сплати безпосередньо Пенсійному фонду України зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з торгівлі ювелірними виробами із золота (крім обручок), платини і дорогоцінного каміння, надання послуг стільникового рухомого зв'язку; належних до сплати суми збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства, рентної плати за нафту, природний газ і газовий конденсат тощо;

– наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів та інших сум, що підлягають вирахуванню з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без непрямих податків, зокрема, одержаних підприємством від інших осіб сум доходів, що за договорами належать комітентам, принципалам тощо [2; 3; 6; 7].

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) відображається в статті 2000 “Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)” Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2) [2; 7].

Обернений метод амортизації необоротних активів на основі чистого доходу від реалізації розраховується із методу на основі чистого доходу від реалізації, а суми переставляються у зворотній черговості: перший рік – в останній, другий – у передостанній і т.д.

Річна сума амортизації необоротних активів за методом на основі чистого доходу від реалізації визначається множенням вартості, що амортизується (різниці між первісною і ліквідаційною вартістю) на коефіцієнт амортизації, який вираховується шляхом ділення фактичного або планового обсягу чистого доходу від реалізації за окремі періоди на плановий обсяг чистого доходу від реалізації за увесь період.

Амортизацію необоротних активів за методом на основі чистого доходу від реалізації прораховують за формулами:

$$CA = (ПВ - ЛВ) \times КА, \quad (1)$$

де СА – сума амортизації; ПВ – первісна вартість об'єкта; ЛВ – ліквідаційна вартість об'єкта; КА – коефіцієнт амортизації.

$$КА = ОЧД : ПОЧД, \quad (2)$$

де ОД – плановий або фактичний обсяг чистого доходу від реалізації за окремі періоди; ПОЧД – плановий обсяг чистого доходу від реалізації за увесь період.

Розрахунок амортизації необоротних активів за оберненим методом на основі чистого доходу від реалізації можна здійснювати за двома способами: 1) від початкової вартості необоротних активів; 2) від залишкової (балансової) вартості необоротних активів.

Висновки. Амортизацію необоротних активів можна розраховувати за оберненим методом на основі чистого доходу від реалізації.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) розраховується як різниця між доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і вирахуваннями з нього (податками, зборами, наданими знижками, вартістю повернення проданих товарів).

Залежно від видів чистого доходу від реалізації можна використовувати різні обернені методи амортизації необоротних активів на основі чистого доходу від реалізації, а саме: 1) на основі чистого доходу від реалізації готової продукції; 2) на основі чистого доходу від реалізації товарів; 3) на основі чистого доходу від реалізації робіт і послуг та ін.

Нараховувати амортизацію необоротних активів за оберненим методом на основі чистого доходу від реалізації можна двома способами: 1) від початкової вартості необоротних активів; 2) від залишкової (балансової) вартості необоротних активів.

Список використаних джерел: 1. *Фактори* виробництва. (13 вересня 2023). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Фактори_виробництва. 2. *Національне* положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: затв. наказом М-ва фінансів України 7 лютого 2013 р. № 73, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 р. за №336/22868. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>. 3. *Національне* положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”: затв. наказом М-ва фінансів України від 29 листопада 1999 р. №290, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 грудня 1999 р. за № 860/4153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>. 4. *План* рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом М-ва фінансів України 30 листопада 1999 р. № 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України 09 грудня 2011 р. № 1591), зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 грудня 2011 р. за №1557/20295. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>. 5. *Інструкція* про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом М-ва фінансів України 30 листопада 1999 р. № 291, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 р. за № 893/4186. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>. 6. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”: затв. наказом М-ва фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 червня 1999 р. за № 397/3690. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99#Text>. 7. *Методичні* рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затв. наказом М-ва фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text>.

УДК 330.322:342

Сакун О.С., д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ РОБОТІ

Ключові слова: ділове спілкування, обліково-аналітична робота, бухгалтер, ділова поведінка.

На сьогодні невід’ємними складовими професійного успіху фахівця з обліку і оподаткування є вміння ефективно комунікувати під час ділового спілкування. Це пов’язано зі специфікою обліково-аналітичної роботи, оскільки бухгалтер в межах виконання своїх посадових обов’язків спілкується з контрагентами підприємства, представниками державних органів фінансового та податкового контролю, працівниками та власниками підприємства. Питання ділового спілкування досліджували Авраменко О., Яковенко Л., Шийка В. [1], Олійник О. [2], Крисько Ж. [3], Корбуток В., Толчанова З. [4], Васильєва О. [5] та інші. Однак питання специфіки та особливостей ділового спілкування в обліково-аналітичній роботі залишаються не розкритими.

Окрім традиційних загальновідомих функцій бухгалтера, таких, ведення обліку господарських операцій, прийом і контроль первинної документації, складання фінансової і податкової звітності, слід зазначити, що він виконує значну комунікативну роль. На підприємстві бухгалтер є фінансовим радником керівника, саме від того, як саме і яку обліково-аналітичну інформацію надає бухгалтер, залежать прийняті управлінські рішення. А тому велику роль грає саме вміння фахівця з бухгалтерського обліку ефективно вести ділову бесіду з керівництвом, менеджерами та власниками з метою доведення до них необхідної інформації та вирішення спірних питань на користь підприємства.

Досить часто бухгалтер спілкується і з контрагентами: партнерами, постачальниками, представниками банківської системи, податківцями тощо. Налагодження і збереження ділових відносин, з’ясування важливих питань чи отримання роз’яснень від представників державних структур – завдання ділового спілкування в обліково-аналітичній роботі.

Загалом, ділове спілкування визначають як особливий вид спілкування, що здійснюється в спільній професійно-предметній діяльності, зміст якого визначається соціально значимим предметом спілкування, а також взаємним психологічним впливом [6]. Специфікою ділового спілкування є регламентованість комунікації, що зумовлена галуззю